

ארם גרשוני: "בתור אמן, צמחתי בהסך"

גרשוני, מחלוצי הציור הפיגורטיבי בארץ ובנם של האמנים משה גרשוני וביאנקה אשל גרשוני, מציג תערוכה חדשה אף שזו נועדה "רק לתחזק את האופרציה". כמי שהיה מורה נערץ, שהעמיד דור של ממשיכים, הפסיק עתה ללמד, והוא מפנה עורף לפרסום ולמכירות ולדבריו "רק התוצר מעניין אותו"

דנה גילרמן

07:58, 03.06.21

תגיות:

במרכז הסטודיו של הצייר ארם גרשוני ניצב פסנתר כנף סטיינוויי. בצד כן הציור ועליו ציור בעבודה של חצי כיכר לחם. גרשוני, בנם של האמן משה גרשוני והצורפת והאמנית ביאנקה אשל גרשוני, הוא מחלוצי הציור הפיגורטיבי בארץ. יכול להיות שבחר בז'אנר הקלאסי הזה כסוג של מרד באביו, מהאמנים החשובים בארץ, ששפתו היתה מינימליסטית, מושגית ומופשטת. כך עשה גם אחיו אורי, שבחר בצילום.

קראו עוד בכלכליסט:

יש בגרשוני שקט פנימי מעורר קנאה, כריזמטיות וידע רב. הייתי מסתכנת אפילו ומגדירה אותו כמאסטר, כגורו, ולא רק אני. גם תלמידיו ותלמידותיו במשך 25 שנות הוראה — שממנה פרש לאחרונה — מגדירים אותו כך.

את התערוכה ראשונה שלו הציג בגיל 36, גיל מבוגר יחסית לאמן "וצעיר מאוד לצייר" לדבריו. תערוכה חדשה של 23 מציוריו, "מְנָחָה", מוצגת עכשיו בגלריה עינגא ליזה גרשוני בתל אביב, שבה הוא שותף.

אדם גרשוני על רקע דיוקן עצמי בסטודיו שלו. "לקח לי חיים שלמים להגיע לפשטות" (צילום: עמית שעל)

ציירים פיגורטיביים כמעט שלא היו פה לפניו, בתי ספר לאמנות כמו המדרשה לאמנות ובצלאל לא לימדו ציור פיגורטיבי (וגם היום לא מלמדים) והמקום היחיד היה הסטודיו לציור של ישראל הרשברג בירושלים, שם למד. "זו היתה שממה, אפילו ברמה של למצוא את המידע לא היה כלום. כצייר הנפש שלי התפתחה בסביבה של חסך. היום אנחנו בסביבה של שפע מטורף, מלא ג'אנק, ויש גם הרבה אפשרויות ללמוד. הדרך סלולה. גם מבחינת ההתקבלות של זה".

היום כמעט בכל גלריה יש ייצוג לז'אנר ולא במקרה, זה סגנון שממשיך את הציור המסורתי, בדייקנות רבה, נאמן למציאות, ואספנים מוכנים לשלם עליו הרבה כסף. חלק ניכר מהמצב החדש קשור לבית הספר "התחנה" שייסדו ב-2006 אדם גרשוני וליזה אשתו, ביחד עם דוד ניפו (גם הוא בוגר הרשברג) ואולף קונמן. בשנים האחרונות בוגרי "התחנה" הקימו בתי ספר נוספים והמשיכו את דרכו. ועכשיו, אחרי כל זה, מרגיש גרשוני (53), שהגיע הזמן לפרוש מהוראה ולחזור רק לצייר: "הרגשתי שאני צריך להזיז את ההוראה הצדה ולתת למשהו חדש לבוא, וזה באמת קורה".

איך?

"אני עובד אחרת ממה שתמיד הטפתי לתלמידים לעבוד. אם הייתי צריך להסביר להם מה אני עושה עכשיו, היה לי מאוד קשה. אני בעצמי לא מבין מה אני עושה. גם כמורה התפקיד האמיתי שלי לא היה להרצות ולהסביר אלא לשפר ולטפח את הערנות והדריכות וללמד את התלמיד איך לאמן את עצמו. כל תלמיד שנכנס ל'תחנה' אמרתי לו: 'אני לא יכול ללמד אותך לצייר. הדרך היחידה ללמוד ציור זה לצייר'".

כלומר, החשיבות של המוסד זה במסגרת אבל לא בלימוד.

"כן. וגם בחשיבות של המסגרת אני מפקפק. העולם האמיתי של הצייר זה לשבת לבד בסטודיו. אם אני צריך איזו מסגרת שתחזיק אותי, אז אני בצרות".

מה אביך משה גרשוני היה אומר על זה?

“אבא שלי היה מסכים עם זה לחלוטין. כשהייתי בן 14, הייתי מתלווה אליו לפעמים לשיעורים שלו במדרשה ושיעור אחד ממש נשאר איתי: הסטודנטים הביאו עבודות לביקורת, אחד התלמידים פרש את העבודות ואבא הסתכל ולא הוציא מילה. אחר כך באה עוד מישהי והציגה את העבודות שלה. הוא הסתכל ולא הוציא מילה וכך עד סוף השיעור. זה הלם בי. לא יודע מה התלמידים עשו עם זה אבל איתי זה נשאר”.

התערוכה “מנחה” כוללת ציורים מהשנה האחרונה של דיוקנאות וטבע דומם — אביזרים וכלים שהיו בביתה של אמו ביאנקה שנפטרה באפריל שנה שעברה. “זו אסופה די רנדומלית”, הוא אומר. “אני עושה עוד ציור ועוד ציור ובסוף יש מספיק ציורים, אז עושים תערוכה. מה שהשתנה זה המרווח בין התערוכות: התערוכה הקודמת היתה רק לפני שנתיים. אז יש איזו התמקצעות: הדברים פשוט נעשו יעילים עם הזמן, כמעט בצורה מפחידה. אני עובד הרבה פחות זמן ויש בסוף יותר ציורים. אני גם חושד שהם יותר טובים”.

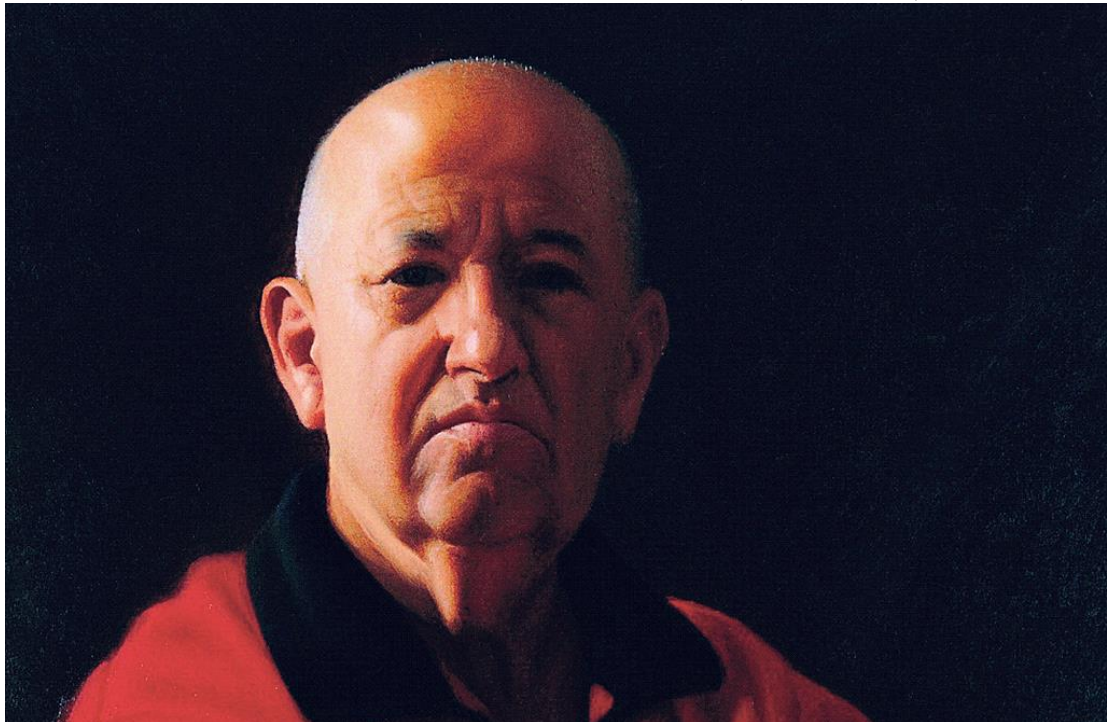
ציור של ארם גרשוני
(ארם גרשוני)

פעם היה צריך לחכות חצי שנה-שנה עד שהיית מסיים ציור. היום אתה מצייר יותר וגם מוכר יותר?

“לא בהכרח. הגעתי למצב שבנוסף לציורים שמכרתי, נותרו לי מספיק ציורים לתערוכה שלמה. אולי התערוכה תהיה סולד אאוט, אולי לא. אני לא יודע להגיד. אבל כן, יש מצב שהציורים יישארו בסטודיו לזמן מה או אפילו לתמיד. אין מספיק אנשים שיקנו את כל הציורים האלה. זה בסדר, אין לי בעיה. זה מאפשר לי גם להשקיע הרבה בנגינה בפסנתר או בדברים אחרים שבא לי לעשות כי יש מספיק ציורים”.

מהסיבה שנהיה לך יותר זמן?

“אני חושב שיש איזו מומחיות. נילס בוהר, הפיזיקאי הדני הדגול, הגדיר מומחה כיאדם שעשה את כל הטעויות האפשריות בתחום מאוד מצומצם”. זו הגדרה סופר־קולעת ואני מרגיש ככה גם לגבי התחום שלי. עשיתי כבר את כל הטעויות האפשריות או שאני מתקרב לשם. בעבר מה שהיה לוקח זמן זה כל הטעויות האלה, להסתבך, להגיע למבוי סתום, לצאת משם ולהתחיל מהתחלה. עם השנים זה הצטמצם מאוד, ואז הציור עצמו הוא קל ופשוט. זה לוקח חיים שלמים להגיע לפשטות הזאת”.

דיוקן של משה גרשוני שצייר בנו "אבי היה מסכים לחלוטין עם החלטתי להפסיק ללמד" (אורי גרשוני)

לא משעמם קצת כשלא צריך לפתור בעיות?

“כן, ואז צריך להתחיל לחפש אתגרים חדשים, נגיד נושאים חדשים שלא טיפלתי בהם”.

כמו?

“נוף עם פרות. אף פעם לא ציירתי נוף עם פרות מקודם. נוף עם פרות ועם חרא של פרות. בגדול, נופים בכלל זה משהו שלא עשיתי הרבה ולא עשיתי מספיק, והמקום החדש מאפשר טעויות חדשות”.

הניסיון לדבר איתו על תערוכתו נתקל בחוסר עניין מפתיע, בניגוד למרבית האמנים שרואים בתערוכה מטרה עיקרית, המאפשרת להם להציג, לנהל דיאלוג עם קהל וגם, כמובן, ליטוף לאגו, גרשוני, מבחינתו, היה מוכן לוותר על שלב התצוגה. “אני מציג כדי למכור, לממן את האופרציה, להמשיך לצייר”, הוא אומר. “העניין של פרסום וכבוד לא מדבר אליי בכלל. התוצר עצמו לא מעניין אותי. זה מה שבאמת מדבר

אליי בציור ובנגינה — הסטייט אוף מיינד שאני נמצא בו תוך כדי התהליך. כשאני נתקע בציור, אני מתייעץ עם ולסקז. כשאני מנגן פוגה של באך, אני אשכרה מדבר עם באך. המשורר אודן אמר שהתפקיד העיקרי של האמנות בחיינו הוא לעזור לנו לדבר עם אנשים מתים. וחיים שאין בהם דיבור עם אנשים מתים הם לא חיים שראוי לחיותם. אני יודע בדיוק על מה הוא מדבר".

אכן בתערוכה ניכר כי גרשוני מדבר עם המתים, בציור חפצים שהיו של אמו או בדיוקן של האמנית ענבר הורקני שמתה מסרטן וגרשוני צייר אותה בזמן שהיתה בטיפולים, ללא שיער לראשה.

אתה מדבר על התכתבות עם העבר אך גם ההווה והעתיד מסקרנים: למשל, באיזה אופן הטכנולוגיה תשפיע על המדיום. כבר עכשיו יש ציורים שנוצרים על ידי אלגוריתמים. "ראיתי אלגוריתם שצייר ציור חדש של רמברנדט. אני מסתכל על זה וזה לא נראה כמו רמברנדט בכלל, זה נראה לי טריק של יחסי ציבור. אני בחור אנלוגי בעולם דיגיטלי. ביומיום אני לא עושה שום דבר שלא יכולתי לעשות גם במאה ה-15: אני עובד עם הידיים, עם העיניים, עם חומרים ועם הגוף, וקשה לי לראות את זה משתנה. תמיד יהיה לזה ביקוש. אני עושה כל מה שאני יכול כדי לא לתת לטכנולוגיה להשתלט לי על החיים. יכולתי לפתוח סטודיו כמו שאנשים עושים היום: עם כל מיני אסיסטנטים שמייצרים לי ציורים או לעשות אוטוסורסינג לסין או להודו. אני לא נמשך לזה אפילו לרגע. לא בשביל זה נהייתי צייר".

אתה ואחיך אורי גדלתם בבית של אמנים והפכתם לאמנים. מה עם הילדים שלך?

"איתמר בתור ילד לא גילה שום התעניינות ביצירה, ואז פתאום יום אחד הוא הודיע לנו שהוא מתחיל ללמוד צורפות, כמו סבתא. עלמה ציירה מגיל אפס ועכשיו היא בת 25, היא למדה אצלנו ב'תחנה' והיא מציירת שחבל לך על הזמן".

ואין לה דדי אישוז?

"אני לא רוצה לדבר בשמה. אבל אני חושב הרבה פעמים על העניין של דורות. אני גם הבן של ועכשיו גם האבא של. גם לה יש הרבה לבטים אם זה דומה מדי, אם יגידו שהיא עושה כמו אבא שלה".

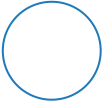
אדם גרשוני: "לשים את הצבע הנכון במקום הנכון זה קיק של דופמין למוח"

"כשאני מצייר, אני לא מצייר את החסה או את העץ או את האדם. אני מצייר את הציור",
אומר האמן אדם גרשוני בראיון מיוחד לרעות ברנע לקראת פתיחת הקורס "לדעת ציור"
שיפתח בחודש מאי ובמסגרתו יקיים גרשוני מיצג מיוחד עם ד"ר דיוויד גרייבס

מרץ 2023. דימוי: ארם גרשוני, בננות, שמן על עץ, 2020

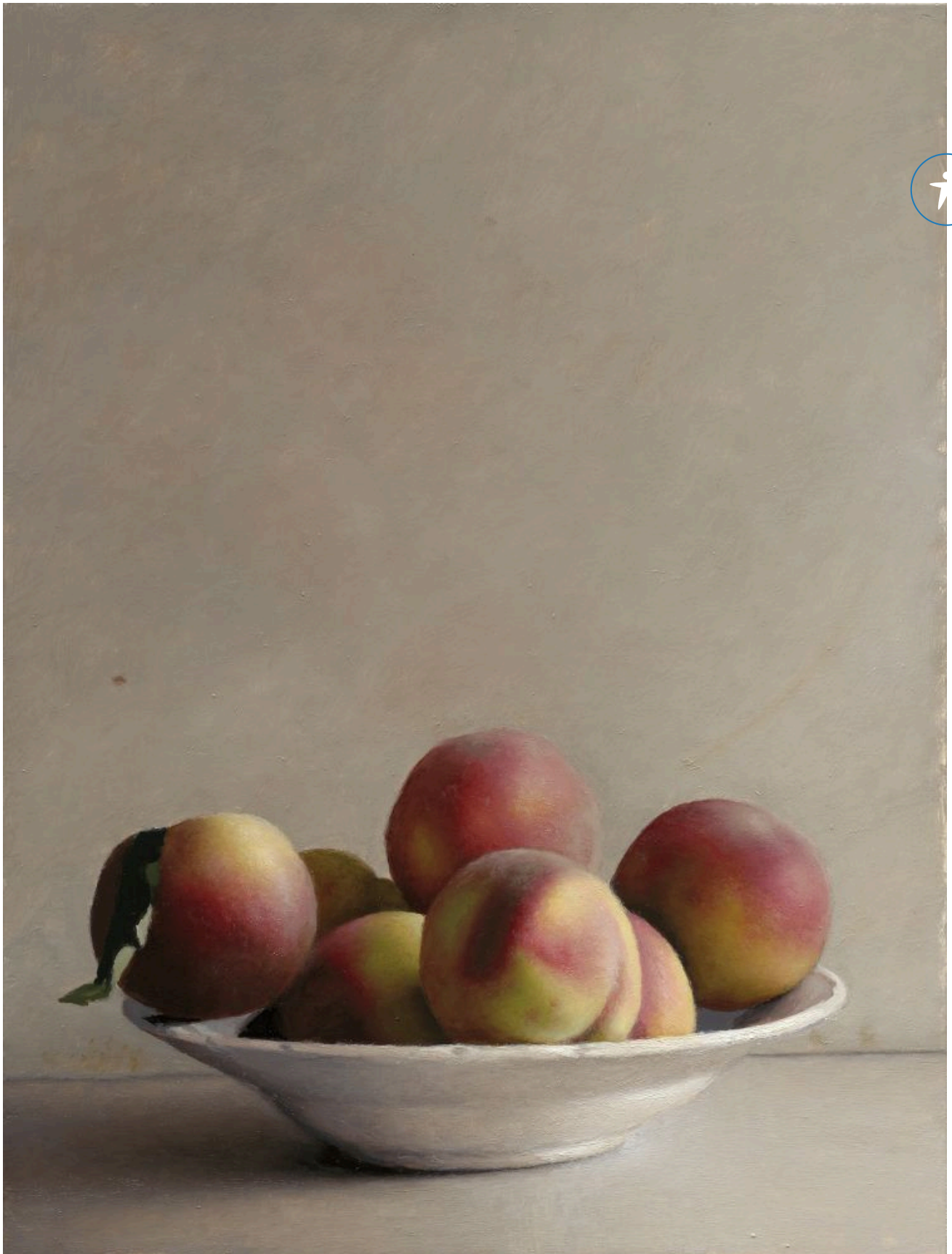
"כשאני מצייר, אני לא מצייר את החסה או את העץ או את האדם. אני מצייר את הציור", אומר הצייר **ארם גרשוני**. "אם קיים בי רגש, זהו רגש ציורי. אני מתרגש מהכתם הציורי. כשזה הולך טוב זה מייצר הנאה מאוד גדולה, לשים את הצבע הנכון במקום הנכון למשל. זה קיק של דופמין למוח".

בחודש מאי יתארח גרשוני בבית לאמנות ישראלית במסגרת אירוע מיוחד לפתיחת הקורס "**לדעת ציור**". במסגרת האירוע, ייפגשו על במה משותפת גרשוני וד"ר דיוויד גרייבס. גרשוני יצייר, גרייבס ידבר תוך כדי. "זה הכי קרוב שציור יכול לתת קונצרט או הופעת רוק", מסביר גרשוני, שבמקביל לציור גם עוסק במוזיקה באופן אינטנסיבי, ויעיד על כך הפסנתר הגדול שמוצב במרכז הסטודיו שלו בתל אביב. "כשאתה מנגן מוזיקה, אנשים או מוחאים כפיים או זורקים עליך עגבניות. ציור הוא פעולה שלא נעשית מול קהל, הוא לא פרפורמנס ארט. כשהוא גמור הוא יוצא לאוויר העולם, אבל אתה כצייר הרבה פחות חשוף כשזה קורה".

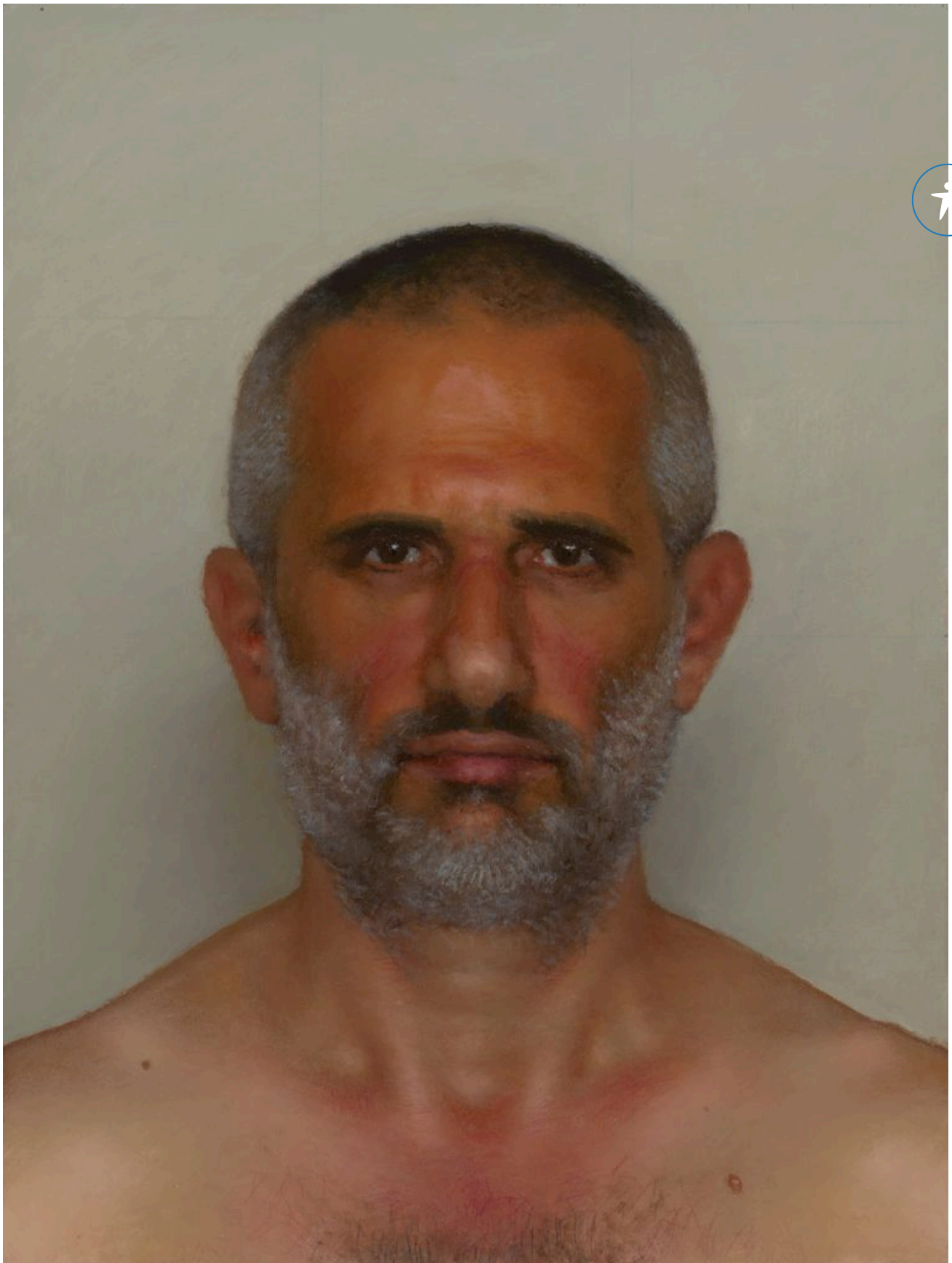
"בחודש מאי יתארח גרשוני בבית לאמנות ישראלית במסגרת אירוע מיוחד לפתיחת הקורס "לדעת ציור**". במסגרת האירוע, ייפגשו על במה משותפת גרשוני ופרופ' דיוויד גרייבס. גרשוני יצייר, גרייבס ידבר תוך כדי. "זה הכי קרוב שציור יכול לתת קונצרט או הופעת רוק"**

את הרעיון לאירוע, שהועלה כבר פעמיים בקונסטלציות שונות, רקמו יחד השניים כאשר הגיע גרייבס לסטודיו של גרשוני לטובת ראיון והתגלגל להוות מודל לפורטרט בציור. "מתוך זה נולד רעיון לקיים אירוע שבו אני אצייר והוא ידבר. אני מורגל לדבר תוך כדי הציור לצרכי הוראה. זה קשה, כי הציור והדיבור מגיעים משני אזורים שונים במוח, ולעשות את זה סימולטנית זה עניין מאתגר. אבל עם השנים התאמנתי ונהייתי טוב בזה. אבל, במקרה הזה מדובר בקהל אחר. אלה לא סטודנטים לאמנות אלא הקהל הרחב, ולכן החלטנו שהוא ישחרר אותי מהעניין של לדבר, כי הוא ממש טוב בזה".

במהלך הפרפורמנס יעבוד גרשוני על ציור מתוך רפרנס של אולד מאסטר. "זה משהו שאני עושה בשוטף, וזה מחבר אותי בחזרה למסורת שאליה אני שואף להתחבר. מה שיוצא הוא קצת כמו משחק כדורגל, שיש פרשנות שמתרחשת תוך כדי התהליך".

אפרסקים, שמן על עץ, 2016

ארם גרשוני, דיוקן עצמי

החיבור למסורת של האולד מאסטרס הוא אחד הדברים שמובילים את גרשוני (55) מתחילת דרכו. כבנו של הצייר משה גרשוני והאמנית ביאנקה אשל-גרשוני, היה זה עניין מפתיע כשמהתחלה פנה לכיוון של ציור ריאליסטי פיגורטיבי. אבל הוא מעולם לא הגדיר את הציור שלו ככזה. "הנושא של הציור מעניין אותי מעט

מאוד", הוא אומר. "יכולתי לצייר את אותו הדבר כל החיים. לשים על השולחן כוס מים ולצייר אותה שוב ושוב. מה שמעניין אותי הוא ההתבוננות, ובגלל שההתבוננות במשהו אחד היא לא כמו ההתבוננות במשהו אחר, אני מצייר דברים שונים".

"אני בכלל חושב על עצמי כעל צייר מופשט. מה שמעניין אותו בסופו של דבר הן התופעות המופשטות. אני פשוט עושה מופשט מהתבוננות. הבאר הזו של ההתבוננות היא בלתי נדלית, אי אפשר לייבש אותה. תמיד יש עוד".

העולם לא מסתכל על העבודות שלך כעל ציורים מופשטים.

"הייתי מאוד שמח אם ככה היו מסתכלים על זה, אבל כמובן שרוב האנשים לא עושים את זה ואי אפשר להאשים אותם. הדבר הראשון והאחרון שהם רואים הוא הנושא של הציור, שעבורי הוא כמעט כורח מאוס. נכון שבסוף רואים שציירתי כרובית, אבל הכרובית לא מעניינת אותי. מה שמעניין אותי הוא ההתבוננות בכרובית. אני עסוק בלהתבונן, זה מכניס אותי לטריפ, למסע מופלא. אני אוהב את הסטייט אוף מיינד שאני נמצא בו כשאני עושה את זה.

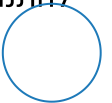
"אני מצייר את הפרשנות שלי, והיא לא אמיתית. כשאנחנו רוצים לצייר את מה שאנחנו רואים – צריך לעשות בדיוק את ההפך. צריך לשכוח את העולם האמיתי ולהיות מסוגל לראות תופעות מופשטות, שטוחות, חסרות פשר. זה מאוד קשה וזה מסביר גם למה יש כל כך מעט אנשים שמסוגלים לעשות את זה טוב. זה דורש תרגול של חיים שלמים. אם הייתי צריך להשתמש בעיניים שלי כצייר כדי להגיע מפה לחדר השני – הייתי שובר את הידיים והרגליים בדרך".

באמצע העשור הראשון של שנות האלפיים ייסד גרשוני יחד עם דוד ניפו את בית הספר לציור "התחנה", שפועל עד היום. הוא החל מתלמידים פרטיים שהגיעו אליו לסטודיו, המשיך לתכניות אינטנסיביות של תרגול ציור 5 פעמים בשבוע והיום הוא מתפקד כסטודיו לרישום וציור פיגורטיבי במתכונת של כיתות ערב, קורסיים שנתיים וכיתות אמן. אבל בתור מישהו שלימד את עצמו לצייר לבד, הוא מאמין עד היום שהדרך היחידה ללמוד לצייר היא – לצייר. "אף אחד לא יכול ללמד אותך לצייר חוץ מאתה עצמך", הוא אומר. "את התפקיד שאני ממלא כמורה אני תופס ככזה שדומה יותר למאמן בספורט. התלמיד עושה את העבודה, אבל אני יכול ללמד אותו לעבוד בצורה יעילה ואפקטיבית יותר, ואפשר גם בלעדיי".

אתה מרגיש שינוי בשנים האחרונות ביחס לציור פיגורטיבי?

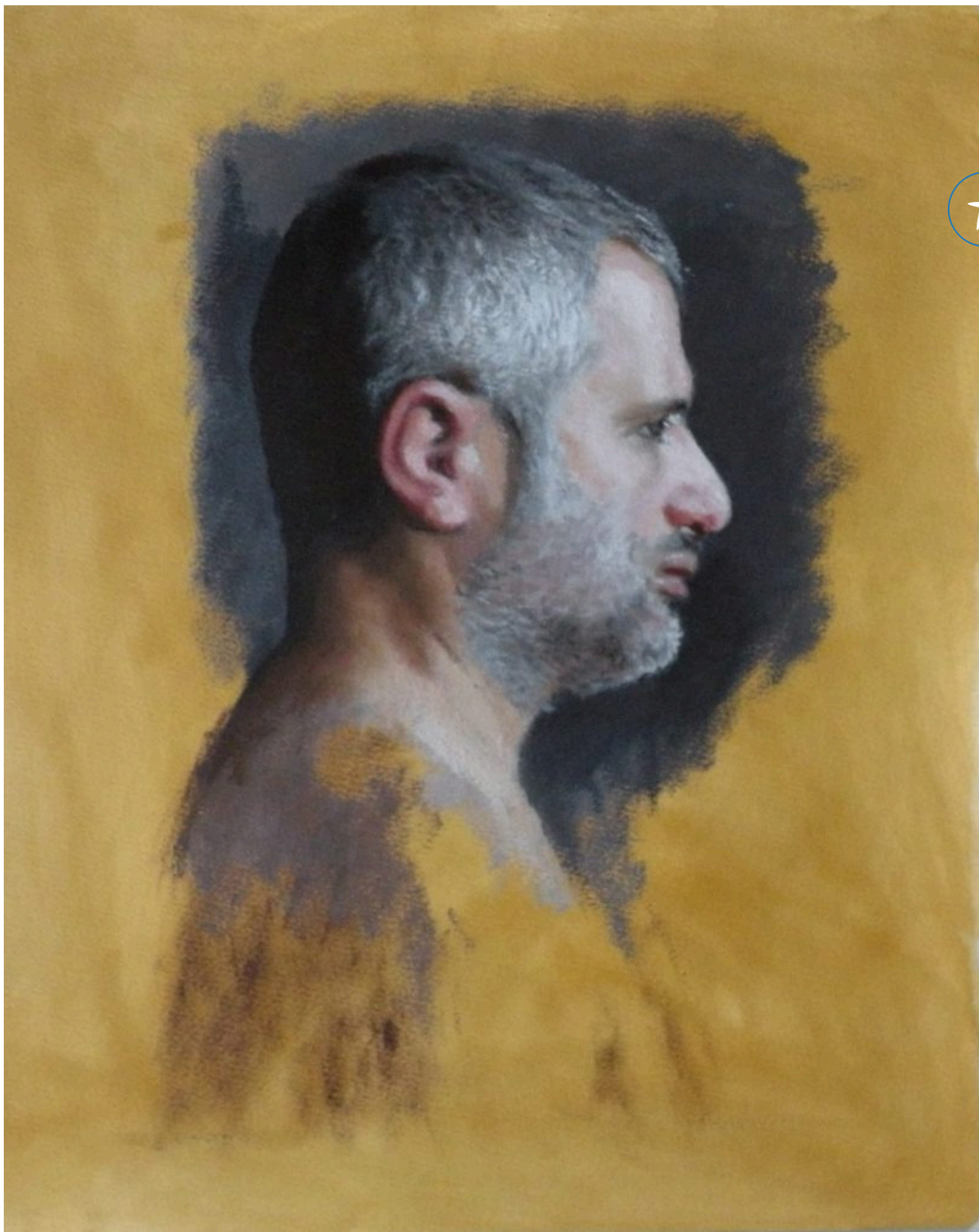
"יש רנסנס מטרופ של ציור פיגורטיבי ריאליסטי. אני לא ראיתי את זה בא. כשאני התחלתי הסביבה היתה עוינת לסוג הזה של ציור. בעיניי זה קצת דומה למה שקורה לנו עם תזונה: אני, כצייר, גדלתי בחסך נוראי, בתקופה שבה אי אפשר היה להשיג מזון עתיר קלוריות. הייתי צייד-לקט, ניסיתי לתפוס מה שיכולתי איפה

שרק היה אפשר, ומי ידע מתי אוכל לאכול בפעם הבאה. היום, הגוף שלנו אולי מתוכנת על ידי האבולוציה לתפקד טוב בחסך, אבל אנחנו מוקפים בשפע מטורף במזונות שהורגים אותנו. לתלמידים הצעירים אני מציע לפעמים סוג של טבעונות. הם אוכלים ג'אנק פוד בכמויות מטורפות, וזה גומר אותם. אני מציע להם להתנתק מכל השפע הוויזואלי והאמנותי שקיים ונגיש לנו – כי זה לפעמים מצב לא בריא".

**"אני מצייר את הפרשנות שלי, והיא לא אמיתית.
כשאנחנו רוצים לצייר את מה שאנחנו רואים – צריך
לעשות בדיוק את ההפך. צריך לשכוח את העולם האמיתי
ולהיות מסוגל לראות תופעות מופשטות, שטוחות, חסרות
פשר.**

**"זה מאוד קשה וזה מסביר גם למה יש כל כך מעט אנשים
שמסוגלים לעשות את זה טוב. זה דורש תרגול של חיים
שלמים"**

דיוקן עצמי, שמן על נייר, 2017

אמנות

"לא עבדתי יום אחד בחיי": ארם גרשוני אינו טוטאלי כפי שציוריו מעידים

ארם גרשוני ואשתו ליזה, אוצרת התערוכה בפת תקוה צילום: איליה מלניקוב

הוא מעולם לא למד באופן מסודר, אינו פוקד תערוכות ובגלל הוריו, שני ציירים, מתרחק מפוליטיקה. "ביקורתיות", אומר ארם גרשוני עם פתיחת תערוכה קבוצתית בהשתתפותו, "הופכת את האמנות למשעממת"

[לעקוב](#)**נעמה ריבה**

11 במרץ 2019

הצייר ארם גרשוני, בן 51, מהציירים הפיגורטיביים הבולטים ביותר בדורו, מיעט להציג בעשור האחרון. בחודש שעבר ננעלה תערוכת יחיד שלו בגלריה עינגע בתל אביב, "עבודות חדשות". השבוע תיפתח תערוכה קבוצתית בהשתתפותו במוזיאון פתח תקוה. בתערוכה, "לשמור מרחק", שתימשך עד 29 ביוני, יציג גרשוני חמש עבודות. ציורי טבע דומם של חסה, נתח בשר, עוף לא מבושל בכלי חד פעמי, קערת ביצים ופורטרט עצמי כשהוא עירום ושוכב על מפה פרחונית שמונחת על דיקט.

בתערוכה בגלריה עינגע הוצגו ציורי טבע דומם שבולטים בעבודותיו שנים רבות כמו ציורים של חמאה, דג, בשר, לחם ועוד. פורטרטים שלו

ושל בני משפחתו, בהם בלט דיוקן של אביו, הצייר משה גרשוני, על ערש דווי, לצד ציור של ריאליסטי וכואב של אמו, הציירת ביאנקה אשל גרשוני.

לפורטרטים ולציורי טבע דומם הצטרפו בגלריה עינגע גם ציורי נוף. הצורך לצייר נוף החל בעקבות נסיבות טרגיות. "[אבא שלי ביקש שנשרוף את גופתו](#) והוא לא נתן הוראות איפה לפזר את האפר. אף אחד לא חשב לשאול אותו. החלטנו לפזר את האפר בשדות, באזור שהיו קרקעות של סבא שלי, שהיו לו מטעים של אבוקדו בהרצליה ונשארה שם חלקונת של המשפחה. הביקור במקום החזיר אותי לילדות וציור הנוף הראשון היה מנקודת המבט שם". הוא מצייר גם את נופי הילדות מרעננה: "אני עושה את זה גם משיטוט ועל פי רישומים וצילומים שאני עושה בשטח. אני עושה מאמץ לא לקחת אישית את כל מה שנעלם". בדבריו הוא מתכוון לכך שבציורים שלו רעננה נראית בתולית וכפרית, שונה מן העיר שהיא כיום. "הבית של אמא עדיין שם, אבל מסביב הכל השתנה".

Self Portrait at Fifty, 2018 צילום: ארם גרשוני

הפגישה עמו מתקיימת לאחר שסיים שיעור ציור בהנחייתו בבית הספר "התחנה" שפתח ב-2005. ללמד הוא התחיל מתוך רצון בהשלמת הכנסה, אך עם הזמן הדבר נהפך למעין שליחות. "חשוב לי להעביר הלאה לעולם את מה שקיבלתי", הוא אומר. גרשוני, שמקדיש חלק ניכר מעצמו להוראת ציור, אמנם מסתייע מעט כיום גם בצילום בציורי נוף, אבל הכלי המרכזי שלו בציור הוא התבוננות. כך הוא גם מלמד את תלמידיו. "90% מהעבודה היא מהתבוננות ו-10% כוללים העתקה של מאסטרס. אני מביא לתלמידים ציור של רמברנדט והם מעתיקים. עדיף כמובן לנסוע לצייר מהאוריגינל. אני אישית עשיתי את זה גם לבד, גם עם חברים וגם עם סטודנטים. זו חוויה אדירה, אבל הציור מהרפרודוקציה לא עולה כל כך הרבה כסף".

הרבה אמנים משתמשים במצלמה, למה אתה מתעקש לא?

"אני מתעקש שהתלמידים יתנזרו מצילום כאילו אין מצלמות בעולם. אני חושב שבתחילת הדרך האמנותית הצילום גורם לנוזק. כשעובדים

עם העתק מצילום רואים את זה ואז הציור נראה כמו קב"ים. אנחנו אמורים לאמן את השרירים. מצלמה זה מכשיר אדיש. להשתמש במצלמה לטובת ציור זה כמו להשתמש לא נכון במקדחה, זה עלול לפצוע. למצלמה יש שימוש מסוים והיא לא נועדה כדי שיעתיקו באמצעותה ציורים".

The Jade Sea, 2016. אביו, הצייר משה גרשוני, על ערש דווי צילום: ארם גרשוני

הצורך לצייר נוף החל בעקבות נסיבות טרגיות. "אבא שלי ביקש שנשרוף את גופתו והוא לא נתן הוראות איפה לפזר את האפר. אף אחד לא חשב לשאול אותו. החלטנו לפזר את האפר בשדות, באזור שהיו קרקעות של סבא שלי"

אף פעם לא ציירת מופשט?

"זה לא עניין אותי ואני חושב שציורים מופשטים משכפלים את עצמם. כשאני מצייר אני מזהה תופעות מופשטות. ברגע הנכון זרם האמנות המופשטת היה חשוב מאין כמוהו ונוצרו כמה מהציורים הגדולים של כל הזמנים. לצייר כיום מופשט זה בעייתי. ורבים מהציירים חזרו לצייר פיגורטיבי".

ההתעניינות כיום בציור פיגורטיבי שונה מאשר לפני 20-30 שנה?

"כשהתחלתי בסוף שנות ה-80 כמעט לא היה כלום. לא הכרתי אף אדם אחר שרצה לצייר מהתבוננות. פה ושם התגלגל איזה ספר של לוסיאן פרויד. היה משהו פנימי שגרם לרצות לצייר מהתבוננות. כיום יש זמינות גדולה יותר ויש צפיפות אוכלוסין על האי הזה שהייתי בודד עליו. יש תיירים שבאים להציף את האי".

Rigor Mortis, 2019. פורטרט עצמי בעירום צילום: ציור: ארם גרשוני

האובייקט בוחר אותי

בתערוכה במוזיאון פתח תקוה, שאוצרת אשתו ליוזה, יציגו ציירים נוספים שסגנונם נע בין הריאליסטי למופשט ובהם יערה אורן, שרון אתגר, אלכס ברויטמן, נורית דוד, ידידיה הרשברג, עידו מרקוס, בעז נוי, דוד ניפו ופסח סלבוסקי. בטקסט הנלווה לתערוכה מסבירה ליוזה גרשוני שהרעיון המאגד את הציורים ששונים בסגנונם הוא אינטימיות בציור.

כשגרשוני נשאל מדוע אין ביקורתיות ביצירתו הוא עונה כי "ביקורת משעממת אותי. משעממת אותי בתור בן אדם, וגם הקצת שזה כן מעניין אותי לא שווה לי להכניס אותו, כי זה הופך את האמנות למשעממת. יש היום הרבה יותר כלים להעביר ביקורת מציור. אפשר לצלם, לעשות סרטים, לא צריך לצייר בשביל זה. גם בחיים אני לא עסוק בהעברת ביקורת ואני מנסה להתרחק מאנשים ביקורתיים. זה מאוס עלי. אם כל אדם ידאג לעצמו ויהיה בן אדם טוב, אז אולי העולם ישתפר".

"דג", 2018 צילום: ציור: ארם גרשוני

"אני לא עסוק בהעברת ביקורת ואני מנסה להתרחק מאנשים ביקורתיים. זה מאוס עלי. אם כל אדם ידאג לעצמו ויהיה בן אדם טוב, אז אולי העולם ישתפר"

הוא גם לא מעורב פוליטית וחברתית. בהקשר זה הוא מזכיר שבמשך תקופה קצרה בשנות ה-90 היה מבקר אמנות במקומון "העיר". "זה היה מעיק מאוד להיות מעודכן כל הזמן. אחרי שנה הפסקתי עם זה. אחר כך גם הייתי מבקר מוזיקה קלאסית". ייתכן שהסלידה קשורה לרצון הגלוי והלא גלוי להיות שונה מהוריו: "ההורים שלי היו פוליטיים מאוד. שנאתי מאוד את זה בילדות וכל החיים השתדלתי להתרחק מזה. היתה לי תחושה של מלאכותיות וזה מתסכל ונידון לכישלון. אמא שלי בשעתו התעניינה בעיקר בגלל אבא. ואבא שלי בסוף ימיו לא רצה לדעת כלום".

בשל חוסר הרצון להתעדכן הוא ממעט ללכת לתערוכות. "אני מעדיף להישאר בסטודיו. מפתחות אני ממש מנסה להימנע. אני הולך רק לפתחות של חברים. וגם אם הלכתי לפתחה אז אי אפשר להסתכל על הציורים, ואם אני רוצה אני אלך לבד".

אף שהציורים המדויקים שלו עשויים להעיד על דמות טוטאלית, גרשוני רחוק מלהיות כזה. הוא מצייר רק בשעות האור, רק בסטודיו ולא בבית. בשנים האחרונות מיעט להציג בתערוכות מכירה ורוב המכירות מתבצעות בסטודיו שלו. "אני מסתכל על הציור כמו על משחק", הוא אומר. "אני הולך לסטודיו ומשחק. לא עבדתי יום אחד בחיי. משחק זה משהו רציני יותר מאיך שאנשים מסוימים לוקחים את העבודה שלהם. הרי הרבה אנשים לוקחים את העבודה שלהם כמשהו שצריך להיפטר ממנו. כשילדים משחקים, כל העולם שלהם הוא בתוך המשחק. והם לא שומעים. כשמדברים אלי כשאני מצייר אני לא עונה כי כל החושים מתחדדים. אני שומע את השיחה, אבל אני לא מגיב".

"אני מתעקש שהתלמידים יתנזרו מצילום כאילו אין מצלמות בעולם. אני חושב שבתחילת הדרך האמנותית שימוש בצילום גורם לנזק"

"ביצים", 2019 צילום: ציור: ארם גרשוני

אתה מתאר את הציור כמשחק, אבל בסוף זו גם פרנסה.

"זה נהיה פרנסה וזה מזל גדול. אני מתרגל את הציור כמו שאנשים מתרגלים אמנות לחימה או מדיטציה. במקרה הזה יש לזה פרודקט, אפשר למכור את הציורים בכסף. אחרת הייתי צריך לעבוד במשהו אחר. אני לא מצייר כדי למכור ולכן זה מפתיע אותי שמישהו מתעניין בציורים ומשלם עליהם כסף".

בתשובה לשאלה איך הוא בוחר את האובייקטים הוא עונה: "אני לא יודע לענות לשאלה הזו. לפעמים זה תהליך ארוך בראש. אני לא בטוח

שאני מחליט, או שהאובייקט בוחר אותי. זה כמו שהטלפון מצלצל ואני עונה לשיחה".

Regression, 2016 צילום: ציור: ארם גרשוני

במה שונה תהליך העבודה בין ציור סודה לציור של פורטרט?

"במשך שנים הציור שלי היה מבוסס על התבוננות. לא ציירתי שנייה בלי שמושא הציור לא יהיה מולי מהרגע הראשון ועד האחרון. הדבר היחיד שיחסית לא זז ולא משתנה, זה טבע דומם. וגם זה לא מדויק, כי גם טבע דומם עובר שינויים, אבל הם הרבה יותר אטיים. הבן שלי (שדיוקן שלו הופיע בתערוכה בעינגע; נ"ר), לא תמיד זמין. היה צריך לשחד אותו ולעשות מניפולציות כדי שיבוא. מי ששיתף פעולה היה אבא שלי. הוא היה יושב 60 ולפעמים 100 שעות במצטבר. עם אמא שלי אני הייתי צריך לבוא אליה. עם השנים פיתחתי זיכרון שמאפשר לצייר מהזיכרון. בנוף אני משלב עוד פרקטיקות".

אתה מראה את הציורים תוך כדי עבודה למישהו?

"בזמנו היה חשוב לי להראות לאבא, אבל זה היה בסוף הציור. היו שנים שהייתי מראה לו כל ציור. הוא היה ענייני, היו דברים שהוא אהב ודברים שפחות. באופן כללי הוא תמך ואהב את מה שאני עושה. היום אני כבר לא כל כך מראה את הציורים בעבודה. אלא אם כן אני נתקע, ואז יש לי שניים-שלושה חברים שאני סומך עליהם. זה לא קרה הרבה זמן".

להניח את המכחול

הוא החל לצייר בגיל גן. אחר כך "נכנסתי לשיעור ציור בבית ספר יסודי וזה היה השיעור הראשון והאחרון שהשתתפתי בו. זה לא ששנאתי ציור, פשוט ברגע שהבנתי איך מתנהל השיעור — הברזתי. הייתי ילד עקשן והזמינו את ההורים כל שבוע כי המורה התלוננה, אבל זה לא עזר. ההורים שיתפו איתי פעולה".

הרוח של בית ספר יסודי ליוותה אותו בהמשך והוא לא למד ציור בשום בית ספר. "לא כל כך רציתי כי לא היה איפה. היה את בצלאל

והמדרשה אבל לא הרגשתי שזה המקום שאני אלמד מה שאני רוצה.
לכן לא למדתי בצורה מסודרת, אבל למדתי — ואני עדיין לומד. כמה
מהמורים שלי מתו לפני 200–300 שנה. אני לפעמים מרים טלפון
לוולסקי והוא עונה", הוא אומר ברצינות תהומית.

"חסה", 201 צילום: ציור: ארם גרשוני

"אני עדיין לומד. כמה מהמורים שלי מתו לפני 200– 300 שנה. אני לפעמים מרים טלפון לוולסקי והוא עונה"

בתשובה לשאלה אם הוא יכול פתאום להחליט ברגע אחד לטוס לפריז
או מדריד כדי לראות תערוכה הוא עונה: "כן, כן. וכשכנרתי בלונדון
ובניו יורק, הייתי יכול להניח את המכחול לקחת רכבת תחתית ולנסוע
לראות ציור, להסתכל עליו שעתיים ואז לחזור לצייר. קשה מאוד להיות
צייר ומורה בארץ בהקשר הזה. הקשר הבלתי אמצעי חסר. לאנשים
מסוימים אין מושג מה זה ציור, כי הם לא ראו מספיק ציור באוריגינל".

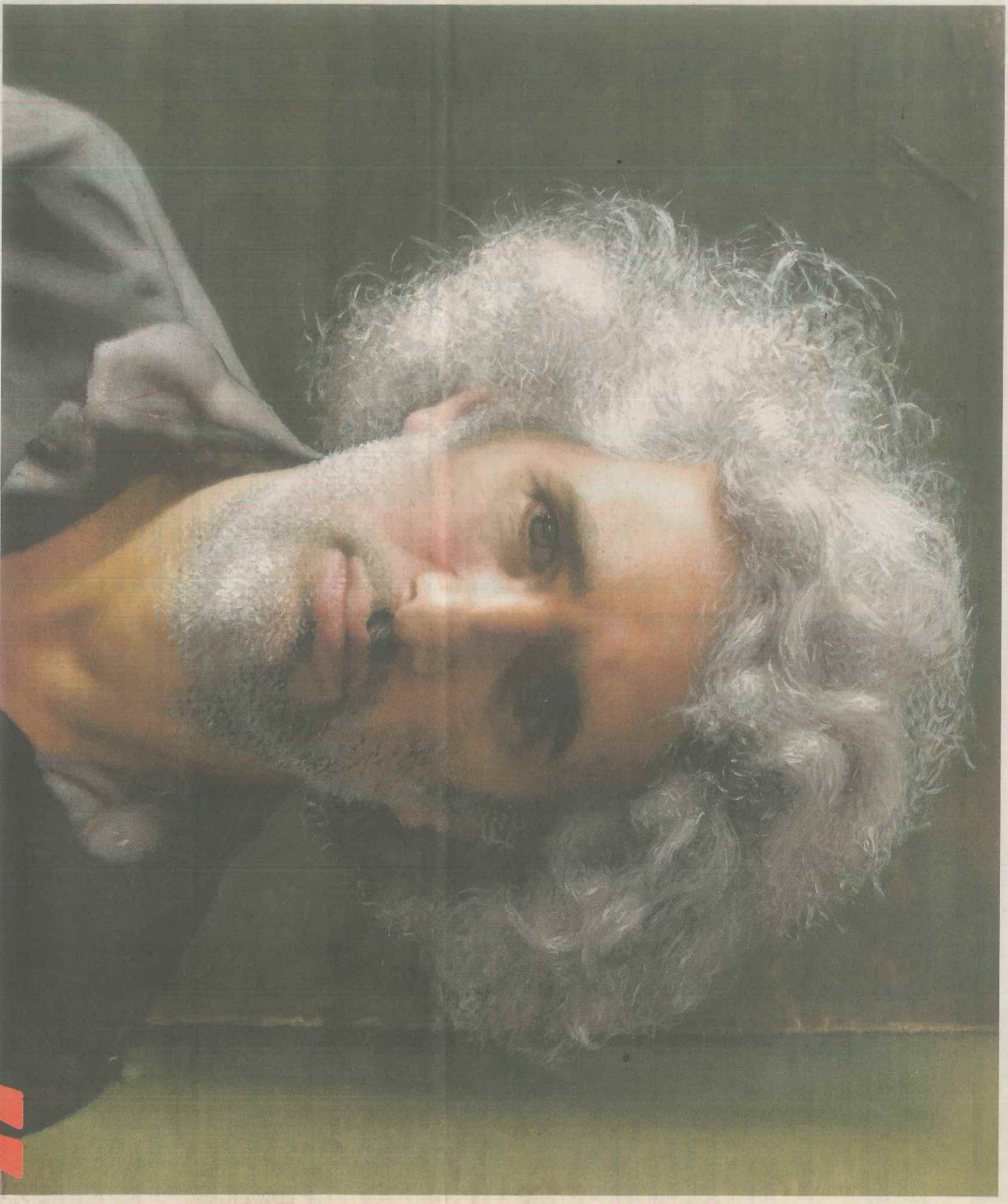
בתו הגדולה, עלמה, למדה ציור בבית הספר שלו. "היא דור שלישי
לציור. אבא שלי היה צריך להיאבק על ההכרה. אם אבא שלו היה
ממשיך לחיות לדעתי הוא לא היה אמן. סבא שלי היה כנראה אדם
קשה ושתלטן וסבתא שלי היתה פולנייה הארדקור. לא משנה כמה
הכרה ממסדית הוא קיבל. יחס מהסוג הזה נחסך ממני. ועלמה, היא
כבר גדלה בסטודיו. היא פשוט לקחה מכחול וציירה".

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו
מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר
האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

נעמה ריבה

בתערוכה בגלריה עינגע הוצגו ציורי סבץ דומם שפורטלים בעבר. דוהיו שנים רבות כמו ציורים של תמאת, דג, כשה, לחם וערת. פורטס רטים שלו ושל בני משפחתו, בהם בלס דיוקן של אביו, הצייר משה גרשני, על ערש דוהי, לצד ציור של ריאליסטי וכואב של אמן, הציירת ביאנקו אשל גרשני.

לפורטליטים ולציורי סבץ דומם הוצגו בגלריה עינגע גם ציורי תורה. הציור לצייר תורה הולך בעקבות נטיבות סרגיות. "אבא שלי ביקש ששורק את גופתו והיא לא נתן הוראות איפה לפרו את האפה. אף אחד לא חשב לשאול אותו.

המשך בעמ' 2

ביקורתיות משעממת אותי. היא הופכת את האמתנות לחשעממת"

ציוריו המדויקים עשויים להעיד על דמות טוטאלית, אך **אדם גרשני** רחוק מכך. הוא מעולם לא למד באופן מסודר, אינו פולקד תערוכות ובגלל הוריו, שניהם ציירים, מתרחק מפוליטיקה. "אני הולך לסטודיו ומשחק", הוא אומר עם פתיחת תערוכה קבוצתית בהשתתפותו, "לא עבדתי יום אחד בחיי"

